

Sygn. akt VI RCa 197/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2019 roku

Sąd Okręgowy w Olsztynie VI Wydział Cywilny Rodzinny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Hanna Niewiadomska

Sędziowie: Lech Dłuski

Anna Podubińska

Protokolant: stażysta Marlena Gołota

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2019 roku w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **małoletniego P. E.** reprezentowanego przez przedstawicielkę ustawową A. E.

przeciwko **P. M. M. E.**

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 17 kwietnia 2019 roku, sygn. akt III RC 397/16

I. Oddala obie apelacje;

II. koszty procesu za instancję odwoławczą między stronami wzajemnie znosi.

Sygn. akt **VI RCa 197/19**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie sygn. akt III RC 397/16 z powództwa małoletniego P. E. reprezentowanego przez matkę A. E. przeciwko P. M. M. E. (1) o podwyższenie alimentów podwyższył alimenty zasądzone od pozwanego na rzecz małoletniego powoda, których wysokość została ustalona po raz ostatni wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 19 lipca 2012 r. w sprawie sygn. akt VI RC 2013/11 na kwotę 600 złotych miesięcznie, do kwoty po 800 złotych miesięcznie za okres od 12 maja 2016 r. do 16 kwietnia 2019 r. oraz do kwoty po 1100 złotych miesięcznie poczynając od dnia 17 kwietnia 2019 r. (punkt I), w pozostałym zakresie oddalił powództwo (punkt II), koszty procesu między stronami wzajemnie zniósł (punkt III), odstąpił od obciążania pozwanego kosztami sądowymi (punkt IV), przyznał ze Skarbu Państwa na rzecz radcy prawnego M. W. kwotę 2952 zł, w tym VAT, tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną powódce z urzędu (punkt V) oraz nadał wyrokowi w punkcie I rygor natychmiastowej wykonalności (punkt VI).

W uzasadnieniu Sąd zwrócił uwagę na znaczny upływ czasu od chwili ostatniego ustalenia obowiązku alimentacyjnego pozwanego wobec małoletniego, który to spowodował wzrost usprawiedliwionych potrzeb powoda oraz pociągnął za sobą wzrost kosztów jego utrzymania. Sąd wskazał również, iż w chwili orzekania o alimentach małoletni był dzieckiem zdrowym, a obecnie pozostaje pod opieką licznych specjalistycznych poradni, stale przyjmuje leki, uczestniczy w płatnej indywidualnej terapii i okoliczności te nie mogą pozostawać bez wpływu na zakres obowiązku alimentacyjnego. Sąd Rejonowy nie uznał argumentacji pozwanego, iż nie jest on w staniełożyć na utrzymanie małoletniego alimentów wyższych niż dotychczas. Sąd wskazał, iż pozwany nie realizuje obowiązku alimentacyjnego wobec syna w żaden inny sposób niż świadczenie finansowe w wysokości wynikającej z wyroku w sprawie o rozwód, nie czyni na rzecz syna żadnych dodatkowych świadczeń i nie utrzymuje z nim kontaktów. Ponadto pozwany posiada stałe źródło dochodów w postaci wynagrodzenia za pracę, łoży na utrzymanie swojej niepracującej parterki, przy czym nie jest zobowiązany do tego typu świadczeń wobec osoby dorosłej, która może podjąć zatrudnienie. Te okoliczności, zdaniem Sądu świadczą o istnieniu po stronie pozwanego możliwości zarobkowych oraz faktycznej możliwości łożenia na rzecz małoletniego powoda alimentów wyższych niż dotychczas.

Sąd zwrócił uwagę, że postępowanie w niniejszej sprawie trwało blisko trzy lata, potrzeby małoletniego w tym czasie zmieniły się, zatem za zasadne uznał zróżnicowanie wysokości zasądzonych alimentów. Przy czym alimenty na kwotę 800 zł zostały zabezpieczone na czas trwania procesu postanowieniem Sądu w niniejszej sprawie, a strona powodowa nie wykazała, aby za okres objęty zabezpieczeniem pozostały po stronie małoletniego jakiegokolwiek niezaspokojone potrzeby

Apelację od przedmiotowego wyroku złożyły obie strony.

Powód zaskarżył wyrok w części oddalającej powództwo, tj. ponad kwotę 800 zł miesięcznie za okres od dnia 12 maja 2016 r. do dnia 16 kwietnia 2019 r. oraz ponad kwotę 1100 zł miesięcznie za okres od dnia 17 kwietnia 2019 r. Zaskarżonemu wyrokowi powód zarzucił naruszenie:

- przepisów prawa materialnego, tj. art. 135 § 1 k.r.o. poprzez jego błędne zastosowanie i w konsekwencji przyjęcie, że możliwości zarobkowe pozwanego mieszczą się w wymiarze jedynie 1650 euro miesięcznie;
- naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na niezasadnej odmowie mocy dowodowej paragonom fiskalnym oraz potwierdzeniom zakupu kartą płatniczą należącą do matki małoletniego powoda;
- błąd w ustaleniach faktycznych mający istotny wpływ na wynik sprawy polegający na przyjęciu, że kwota alimentów po 1500 zł miesięcznie na rzecz małoletniego powoda stanowi kwotę zbyt wygórowaną oraz na przyjęciu, że od dnia 12 maja 2016 r. do dnia 16 kwietnia 2019 r. na poczet usprawiedliwionych kosztów utrzymania małoletniego wystarczy ustalenie wysokości kwoty alimentów po 800 zł miesięcznie, a od dnia 17 kwietnia 2019 r. kwoty po 1100 zł miesięcznie.

W konsekwencji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części oddalającej powództwo ponad kwotę 800 zł miesięcznie za okres od dnia 12 maja 2016 roku do 16 kwietnia 2019 r. poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz małoletniego powoda kwoty po 1500 zł miesięcznie za okres od dnia 12 maja 2016 r. do dnia 16 kwietnia 2019 r.; zmianę zaskarżonego wyroku w części oddalającej powództwo ponad kwotę 1100 zł miesięcznie za okres od dnia 17 maja 2019 r. poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz małoletniego powoda kwoty po 1500 zł miesięcznie za okres od dnia 17 kwietnia 2019 r.; zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej małoletniemu powodowi z urzędu powiększonych o podatek VAT w postępowaniu apelacyjnym.

W uzasadnieniu skarżący wskazał na upływ czasu od ostatniego ustalenia obowiązku alimentacyjnego na rzecz powoda, wobec czego jego potrzeby znacznie wzrosły. W tym czasie u małoletniego zdiagnozowano wiele schorzeń, które wpłynęły na koszty jego utrzymania. Ponadto w ocenie skarżącego w granicach możliwości pozwanego leżą większe zarobki, ponieważ wcześniej zarabiał on o 50 euro więcej niż obecnie. Ponadto pozwany nie utrzymuje kontaktu z małoletnim synem, jedyną partycypacją pozwanego w życiu powoda jest świadczenie finansowe.

Pozwany zaskarżył wyrok w części obejmującej punkt I i V zarzucając mu naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez:

- przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i uznanie, że po stronie pozwanego istnieje faktyczna możliwość łożenia na rzecz małoletniego powoda alimentów wyższych niż dotychczas;
- sprzeczną z zasadami logicznego rozumowania ocenę materiału dowodowego w postaci zeznań świadka R. de G. i pozwanego przejawiającą się w pominięciu przez Sąd pożyczki zaciągniętej przez pozwanego na kwotę 6000 zł;
- sprzeczną z zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego ocenę materiału dowodowego polegającą na uznaniu, że stan zdrowia małoletniego powoda nie może pozostawać bez wpływu na zakres obowiązku alimentacyjnego, podczas, gdy leczenie małoletniego powoda jest w większości refundowane;
- sprzeczną z zasadami logicznego rozumowania, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej ocenę materiału dowodowego przejawiającą się w konkluzji Sądu, że finansowanie kosztów związanych z zajęciami dodatkowymi i wynikający z fizycznego rozwoju małoletniego wzrost kosztów znosi skutki korzystnej zmiany wynikającej z braku opłaty za przedszkole;
- brak wszechstronnej oceny materiału dowodowego w postaci zeznań świadków R. de G., M. E. (2) i J. E. przejawiająca się w dojsciu przez Sąd do konkluzji, że pozwany nie przeznacza dodatkowych środków na utrzymanie syna ponad zasądzoną kwotę alimentów;
- oraz naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 135 § 1 k.r.o. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że kwota zasądzona od pozwanego jest adekwatna do usprawiedliwionych potrzeb małoletniego oraz zarobkowych i majątkowych możliwości pozwanego.

W konsekwencji pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji oraz pozostawienie sądowi I instancji rozstrzygnięcia o kosztach procesu, w tym kosztach zastępstwa procesowego za II instancję.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, iż dotychczas ustalona wysokość alimentów pozostaje adekwatna do usprawiedliwionych potrzeb małoletniego powoda oraz do możliwości majątkowych i zarobkowych pozwanego i brak jest podstaw do zmiany wysokości tych alimentów poprzez ich podwyższenie.

W odpowiedzi na apelację powoda pozwany wniósł o jej oddalenie z uwagi na bezzasadność oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu za instancję odwoławczą, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany wskazał, iż jego możliwości majątkowe od czasu pierwotnego orzekania o obowiązku alimentacyjnym uległy zmianie i są obecnie mniejsze niż poprzednio. Ponadto wskazał, iż zabiega o kontakt z synem, przy czym matka małoletniego uniemożliwia ten kontakt.

Sąd odwoławczy zważył, co następuje:

Obie apelacje nie zasługują na uwzględnienie.

Sąd I instancji na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego prawidłowo ustalił stan faktyczny w niniejszej sprawie, a zajęte stanowisko w przekonujący i wyczerpujący sposób uzasadnił w pisemnych motywach orzeczenia. Ustalenia Sądu I instancji Sąd Okręgowy przyjął za własne.

Sąd I instancji prawidłowo oparł swoje rozstrzygnięcie na przepisach art. 138 k.r.o. i art. 135 § 1 k.r.o. Zgodnie treścią art. 138 k.r.o. - w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Przez zmianę stosunków rozumieć należy wszelkie modyfikacje w statusie ekonomicznym stron

mające wpływ zarówno na zwiększenie, jak i na zmniejszenie, zakresu usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz zwiększenie lub zmniejszenie zakresu możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego. W art. 135 § 1 k.r.o. natomiast ustawodawca wskazał zasadnicze przesłanki, od których zależy zakres obowiązku alimentacyjnego, a jeżeli obowiązek ten ma charakter świadczenia pieniężnego – jego wysokość. Pierwszą przesłankę stanowią usprawiedliwione potrzeby uprawnionego, zaś drugą pozytywną przesłankę wpływającą na zakres świadczeń alimentacyjnych stanowią majątkowe możliwości zobowiązanego.

Wbrew zarzutom obu apelacji dotyczącym sprzeczności ustaleń Sądu Rejonowego z zebrany materiał dowodowy oraz przekroczenia zasad swobodnej oceny dowodów, Sąd Okręgowy w całej rozciągłości podziela dokonaną przez Sąd Rejonowy ocenę zebranego materiału dowodowego, poczynione na tej podstawie prawidłowe ustalenia faktyczne oraz wyciągnięte wnioski. Podniesione zarzuty, iż Sąd I instancji dopuścił się przekroczenia zasad swobodnej oceny dowodów, czy też dokonał oceny materiału dowodowego w sposób sprzeczny z zasadami logicznego rozumowania nie znajdują uzasadnienia w świetle analizy akt niniejszej sprawy. Wszelchstronna i dogłębna analiza dowodów przeprowadzonych przez Sąd Rejonowy odpowiada wymogom niezbędnej staranności i rzetelności, jak również znajduje oparcie we wskazaniach wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego. Nie potwierdziły się również zarzuty obu apelacji dotyczące naruszeń przepisów prawa materialnego, które ewentualnie miałyby wpływ na prawidłowe rozstrzygnięcie sprawy. Sąd odwoławczy dokonał weryfikacji przeprowadzonego postępowania i kończącego je rozstrzygnięcia przez pryzmat zarzutów apelacyjnych. Uznał, że nie mają one możliwości zdyskredytowania rozstrzygnięcia, a ustalenia Sądu I instancji Sąd Okręgowy przyjął za własne.

W konsekwencji po analizie postępowania przeprowadzonego przez Sąd Rejonowy dokonanej przez pryzmat zarzutów apelacyjnych Sąd Okręgowy uznał, że wyrok Sądu I instancji jest słuszny i prawidłowy, zaś argumenty apelacji nie zdołały go zdyskredytować, wobec czego na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił obie apelację (punkt I).

O kosztach procesu za instancję odwoławczą Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. znosząc je wzajemnie (punkt II).

Postanowieniem z dnia 3 grudnia 2019 r. Sąd Okręgowy uzupełnił wyrok w niniejszej sprawie orzekając o przyznaniu wynagrodzenia radcy prawnemu M. W. za pomoc prawną udzieloną powodowi z urzędu na podstawie § 10 ust. 1 pkt 9 w zw. z § 16 ust. 1 pkt 1 i § 4 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.

Lech Dłuski Hanna Niewiadomska Anna Podubińska